

Posudek bakalářské práce Lucie Vondráčkové „Posibilistická logika a filosofie Davida Huma“

Bakalářská práce Lucie Vondráčkové se zabývá filosofií Humova empirismu, jak byla vyložena v jeho *Zkoumáních o lidském rozumu*, a konfrontuje ji s posibilistickou logikou na bázi kapitoly z *Handbook of Philosophical Logic*. Nejsem si zcela jist, kterému z tématu práce měla být dána výkladová priorita, tj. zda měl být možný význam posibilistické logiky vysvětlen na pozadí Humovy filosofie nebo naopak, zda měly být zváženy možnosti využití posibilistické logiky ve službách Humovu empirismu. Z autorčina výkladu se mi zdá, že zvolila spíše možnost druhou, jak to odpovídá intencím teorie vědy orientované na logický empirismus. Nepovažuji to za zcela šťastné rozhodnutí, což je ale dáno obecně filosofickými důvody, které nemají nic společného s kvalitou zpracování zadaného tématu.

Nyní stručně k jednotlivým pasážím práce. V první části vykládá autorka principy Humovy filosofie, končící proslulým závěrem, že se naše poznání světa zakládá pouze na zvyku, a jako takové je vždy nejisté. Právě s ohledem na tento „empiristický předpoklad“ se mi pozdější aktivity logických pozitivistů (a autorky samé), budujících induktivní a jiné „logiky empirického výzkumu“, zdají být předem odsouzeny k neúspěchu, neboť síla zvyku a jistota sama je vždy jenom subjektivní a s logikou (tj. příslušným logickým systémem, jehož aplikace na daný diskurz pak musí být z definice nepochybná, nutná) nemají nic společného. K oddílu samému můžu říci jen tolik, že velmi výstižně a kultivovaně napsaný, což potvrzují i mé zkušenosti s pracemi studentů filosofie, které se humovským tématům často věnují.

Druhá část práce je cele věnována systému posibilistické logiky, který, resp. jeho syntax, sémantika a axiomatika, jsou v ní stručně načrtnuty, předpokládám, že bez větších úprav či rozšíření. Věnoval jsem se jim z proto jen zběžně, bez podrobnější kontroly jednotlivých definic a vysvětlení, které se mi alespoň rámcově zdály být v pořádku.

Ve třetí části dochází k finální syntézi částí předchozích. Autorka se pokouší aplikovat a zároveň i vysvětlit některá rozlišení posibilistické logiky, do té doby zmíněná pouze abstraktně, na pozadí Humových *Zkoumání*, jak byly vyloženy v první části práce. Prokazuje přitom velikou míru imaginace a schopnosti pojmové syntézy, tj. srovnání obou „teorií“ není v žádném případě šité horkou jehlou. Co mi chybí, je jasně formulovaný závěr práce, který je sice ohlášen v úvodním abstraktu, ke konci ale, zdá se mi, mizí do ztracena. Uvítal bych, kdyby jej autorka jasně formulovala v rámci obhajoby své práce.

Co se týče celkového hodnocení práce, nezbývá mi než říci, že při zpracování zadaného tématu prokázala autorka výjimečnou schopnost přehledného a (věcně i stylisticky) kultivovaného zpracování textu, které se nicméně nemezuje na prosté (byť inteligentní) shrnutí. Autorka svůj výklad průběžně doprovází vlastními komentáři, postřehy a závěry v míře, která bohatě splňuje, ba překračuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Chtěl bych zde vyzvednout také úroveň typografického zpracování, které je provedeno v programu L^AT_EX, s vysokou kulturou vlastní sazby a členění textu. Práce je navíc prakticky bez překlepů (našel jsem jen jeden na str. 38, řádku 2) a markantních nepřesností či chyb (na str. 24 nerozumím zápisu „ $\pi_x < \pi'_x$ “). Rád konstatuji, že touto první bakalářskou prací oboru logiku nasadila autorka vysokou laťku, jíž by mohly být posuzovány práce další. Můj závěr je, že bakalářská práce L. Vondráčkové je vysoce nadprůměrná a měla by být hodnocena jako **výborná**.

V Praze dne 16. června 2007

PhDr. Vojtěch Kolman, Ph.D.

